IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 23. Issue 02. Sentabr, 2026

O‘ZBEKISTONDA SOLIQ TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI NORASMIY BANDLIKNI QISQARTIRISH IMKONIYATLARI

Usmonov Doniyor Maxamadjon o‘g‘li
O’zbekiston Respublikasi
Bank-moliya akademiyasi tinglovchisi
udm00420@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.22989726

Annotatsiya. Maqolada O‘zbekistonda soliq ma’murchiligini raqamlashtirishning norasmiy bandlikni qisqartirishga ta’sir mexanizmlari tahlil qilinadi. Raqamli ro‘yxatdan o‘tish, elektron hisobvaraq-faktura, onlayn nazorat-kassa texnikasi, elektron to‘lovlar, QR-kod, elektron hamyon, ma’lumotlarni idoralararo integratsiya qilish va sun’iy intellektga asoslangan risk-tahlil ish beruvchi hamda xodim faoliyatining “raqamli izi”ni kengaytiradi. 2025–2026-yillardagi rasmiy ma’lumotlar O‘zbekistonda o‘zini o‘zi band qilganlarni ro‘yxatga olish ko‘lami keskin kengayganini, yangi maxsus raqamli rejim joriy etilganini va soliq nazoratida AI vositalari qo‘llanayotganini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, raqamlashtirishning o‘zi yetarli emas: tranzaksiya xarajatlari, raqamli savodxonlik, ma’lumotlarni himoya qilish va formal sektorga kirish rag‘batlari birgalikda hal qilinishi lozim.
Kalit so‘zlar: soliq ma’murchiligi, raqamlashtirish, norasmiy bandlik, o‘zini o‘zi band qilish, elektron to‘lov, fiskallashtirish, sun’iy intellekt, yashirin iqtisodiyot.

Abstract. This article analyzes the mechanisms through which the digitalization of tax administration can contribute to reducing informal employment in Uzbekistan. Digital registration, electronic invoices, online cash registers, electronic payments, QR codes, electronic wallets, interagency data integration, and artificial intelligence-based risk analysis expand the “digital footprint” of employers and employees. Official data for 2025–2026 indicate a significant increase in the registration of self-employed individuals in Uzbekistan, the introduction of a new special digital regime, and the growing use of AI tools in tax administration and control. At the same time, digitalization alone is not sufficient to reduce informal employment. Transaction costs, digital literacy, data protection, and incentives for entering the formal sector need to be addressed in an integrated manner.
Keywords: tax administration, digitalization, informal employment, self-employment, electronic payments, fiscalization, artificial intelligence, shadow economy.

Kirish

Norasmiy bandlik mehnat munosabatlari va daromadlar to‘liq ro‘yxatdan o‘tmagan, soliqlar hamda ijtimoiy to‘lovlar to‘liq aks etmagan holatlarni qamrab oladi. Bunday bandlik qisqa muddatda ish topish imkonini kengaytirishi mumkin, biroq uzoq muddatda pensiya huquqlari, mehnat kafolatlari, kredit tarixining shakllanishi va davlat daromadlari uchun cheklov tug‘diradi. O‘zbekistonning Barqaror rivojlanish maqsadlari bo‘yicha rasmiy nashrida jami bandlikdagi norasmiy bandlik ulushi 2020-yildagi 42,8 foizdan 2024-yilda 37,9 foizgacha kamaygani ko‘rsatilgan.

Tadqiqotning maqsadi — soliq tizimining qaysi raqamli elementlari norasmiy bandlikni legallashtirishga eng bevosita ta’sir qilishini aniqlash va O‘zbekiston sharoiti uchun amaliy takliflar ishlab chiqish. Tadqiqotda statistik, qiyosiy, institutsional va mantiqiy tahlil usullaridan foydalanildi; 2026-yil sentabr holatiga mavjud rasmiy ma’lumotlar hamda xalqaro ilmiy tadqiqotlar umumlashtirildi.

Adabiyotlar sharhi

Ilmiy adabiyotlarda soliq tizimini raqamlashtirish soliq intizomini oshirish va norasmiy iqtisodiy faoliyatni qisqartirishning muhim vositasi sifatida baholanadi. Bellon va hammualliflar elektron hisobvaraq-fakturalar joriy etilishi korxonalarning rasmiy ko‘rsatilgan savdo va qo‘shilgan qiymat hajmini oshirishini aniqlagan. Tizimli adabiyotlar tahlili ham elektron invois va avtomatlashtirilgan hisobotlar soliq to‘lash xarajatlarini kamaytirib, ma’murchilik samaradorligini oshirishini ko‘rsatadi. Norasmiy sektor bo‘yicha tadqiqotlarda esa raqamli to‘lovlar va texnik savodxonlik soliq intizomiga ijobiy ta’sir qilishi aniqlangan. Shu bilan birga, raqamlashtirish samarasi internet infratuzilmasi, raqamli savodxonlik va tizimdan foydalanish qulayligiga ham bog‘liq. Demak, O‘zbekiston sharoitida raqamli soliq vositalarining norasmiy bandlikni qisqartirishga bevosita ta’sirini o‘rganish muhim ilmiy yo‘nalish hisoblanadi.

Norasmiy bandlik va soliq raqamlashtirishining nazariy bog‘liqligi

Soliq ma’murchiligi raqamlashtirilganda iqtisodiy operatsiyalarni qayd etish xarajati kamayadi, ma’lumotlar tezroq solishtiriladi va soliq organining nazorat salohiyati oshadi. Elektron invois, fiskal chek va raqamli to‘lov bir operatsiyaning sotuvchi, xaridor, bank va soliq ma’lumotlarida o‘zaro mos izlarini hosil qiladi. Bu yashirilgan tushumni aniqlash ehtimolini oshiradi, shu bilan birga qonuniy faoliyat yurituvchi subyekt uchun hisobot topshirishni soddalashtiradi.

Xalqaro empirik natijalar ushbu mexanizmni qo‘llab-quvvatlaydi. Peru ma’muriy soliq ma’lumotlariga asoslangan tadqiqot elektron hisobvaraq-fakturaga o‘tishning birinchi yilida korxonalarning hisobotda ko‘rsatgan savdosi, xaridlari va qo‘shilgan qiymatini 5 foizdan ortiq oshirganini, ta’sir ayniqsa kichik va avval compliance darajasi past bo‘lgan firmalarda kuchliroq bo‘lganini aniqlagan. Xitoy bo‘yicha 2026-yilgi tadqiqot to‘liq raqamli elektron invois islohoti firmalarning samarali soliq stavkasini o‘rtacha 0,91 foiz punktga oshirganini qayd etadi.

Biroq raqamli vosita avtomatik ravishda formal bandlik yaratmaydi. Agar ish beruvchining xodimni rasmiylashtirish xarajati yuqori, tizim murakkab yoki to‘lov kanallari qimmat bo‘lsa, subyekt naqd pulga qaytishi mumkin. Ruandadagi savdogarlar bo‘yicha tadqiqot raqamli merchant-to‘lovlar tranzaksiya izi yaratishini, lekin to‘lov komissiyasi qayta joriy etilganda ayrim foydalanuvchilar naqd pulga qaytganini ko‘rsatadi. Demak, raqamlashtirish “nazorat + qulaylik + rag‘bat” uchligini talab qiladi.

Norasmiy bandlikni qisqartirish nuqtai nazaridan uchta kanal ajratiladi. Birinchisi, identifikatsiya kanali: fuqaro yoki mikro-biznesni masofadan turib tez ro‘yxatga olish. Ikkinchisi, tranzaksiya kanali: tushum, ish haqi va xarajatlarni elektron shaklda fiskallashtirish. Uchinchisi, analitik kanal: soliq, bank, mehnat va boshqa ma’lumotlar kesishmasida xavf profilini aniqlash. Ushbu kanallar bir tizimda ishlaganda norasmiy faoliyatning ma’muriy “ko‘rinmasligi” kamayadi.

Jahon banki tadqiqotida naqd operatsiyalar va chek bermaslik soliqdan bo‘yin tovlash xavfini oshirishi, elektron/formal to‘lovlar bilan yashirin iqtisodiyot hajmi o‘rtasida kuchli teskari bog‘liqlik mavjudligi qayd etilgan; mualliflar alohida raqamli vositalardan ko‘ra ma’lumotlarni moslashtirish, nazorat va xizmatlarni birlashtirgan kompleks yondashuvni tavsiya qiladi.

O‘zbekistonda raqamli soliq infratuzilmasining yangi bosqichi

O‘zbekistonda soliq xizmatlari elektron kabinet, elektron hisobvaraq-faktura, onlayn nazorat-kassa, elektron chek, mobil xizmatlar va idoralararo axborot almashinuvi orqali bosqichma-bosqich raqamlashtirildi. 2025–2026-yillarda bu jarayon o‘zini o‘zi band qilganlar va yakka tartibdagi tadbirkorlarni to‘liq raqamli moliyaviy siklga ulash yo‘nalishida davom etdi.

2025-yil 12-avgustdagi PQ-247-son qaror doirasida yakka tartibdagi tadbirkorlar va o‘zini o‘zi band qilgan shaxslar uchun maxsus huquqiy rejim belgilandi. Raqamli platformalarda ro‘yxatdan o‘tish, soliqlarni avtomatik hisoblash va to‘lash, deklaratsiyalarni shakllantirish, operatsiyalarni real vaqt rejimida fiskallashtirish, bank va to‘lov xizmatlari, fiskal chek berish imkoniyatlari ko‘zda tutilgan. 2025-yil 1-noyabrdan masofaviy biometrik identifikatsiya va SMS orqali ayrim hujjatlarni ERIsiz tasdiqlash, QR-kod hamda “tap to pay” texnologiyalaridan foydalanish yo‘lga qo‘yilishi belgilangan.

2026-yil 1-yanvardan yillik aylanmasi 1 milliard so‘mgacha bo‘lgan yakka tartibdagi tadbirkorlar va o‘zini o‘zi band qilgan shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi 1 foiz etib belgilandi. Ushbu yechimning norasmiy bandlik uchun ahamiyati shundaki, ro‘yxatdan o‘tish va soliq majburiyatining murakkabligi kamayadi, to‘lovlar esa yagona raqamli muhitda kuzatiladigan bo‘ladi.

2026-yil 29-iyulda Soliq qo‘mitasi AI SOLIQ portalini ishga tushirdi. Rasmiy ma’lumotga ko‘ra, platforma tashkilot faoliyatini intellektual tahlil qilish, elektron hisobvaraq-fakturalarning risk toifalariga tushish sabablarini tushuntirish, soliq reytingi, imtiyozlar va hisobotlar bo‘yicha muloqot shaklida axborot berish imkonini yaratadi. Bu soliq ma’murchiligida sun’iy intellektning faqat nazorat emas, balki soliq to‘lovchiga xizmat ko‘rsatish funksiyasiga ham kirib kelayotganini ko‘rsatadi.

Raqamli infratuzilmaning bandlikka ta’siri ayniqsa mikrofaoliyatda muhim. Chunki norasmiy mehnat ko‘pincha kichik hajmli, tarqoq va an’anaviy tekshiruv bilan qamrab olish qimmat bo‘lgan faoliyatlarda uchraydi. Mobil ro‘yxatdan o‘tish, elektron hamyon va soddalashtirilgan fiskallashtirish aynan shu segmentda formalizatsiya xarajatini pasaytirishi mumkin.

O‘zini o‘zi band qilish instituti va formalizatsiya dinamikasi

Soliq qo‘mitasining rasmiy ma’lumotiga ko‘ra, 2025-yil 1-yanvar holatida O‘zbekistonda o‘zini o‘zi band qilganlar soni 4,4 milliondan oshgan va bir yilga nisbatan 76,5 foizga, ya’ni qariyb 1,9 million kishiga ko‘paygan. 2025-yil 1-iyulga kelib ularning soni 5,5 milliondan oshib, yillik o‘sish 56 foiz yoki qariyb 2 million kishini tashkil etgan. Bu ko‘rsatkichlar ro‘yxatdan o‘tishning ommaviylashganini ko‘rsatadi, biroq har bir yangi ro‘yxat aynan avval norasmiy ishlagan shaxs degani emas; shu sababli natijani “formalizatsiya salohiyati” sifatida talqin qilish to‘g‘riroq.

2025-yil 1-mart holatida faol yakka tartibdagi tadbirkorlar soni 284 110 nafarga yetgan. Ularning 136 029 nafari chakana savdoda, 29 372 nafari maishiy xizmatlarda, 23 025 nafari hunarmandchilikda va 95 684 nafari boshqa faoliyatlarda ishlagan. Aynan savdo va xizmatlar naqd pul aylanmasi hamda norasmiy mehnat xavfi yuqoriroq bo‘lishi mumkin bo‘lgan segmentlar bo‘lgani uchun elektron chek, QR va raqamli to‘lovlarning qamrovi muhim.

Raqamli ro‘yxatga olishning amaliy afzalligi — vaqt va masofa xarajatining kamayishi. Davlat xizmatlari portalining 2025-yilgi ma’lumotida o‘zini o‘zi band qilish bo‘yicha murojaatlarning 78 foizi portal, 22 foizi mobil ilova orqali berilgani qayd etilgan. Bu formal maqomga kirishning oflayn idoraga tashrifdan tobora kamroq bog‘liq bo‘layotganini anglatadi.

Formalizatsiya siyosati faqat ro‘yxat sonini oshirish bilan cheklanmasligi kerak. Asosiy natija ko‘rsatkichlari sifatida rasmiy mehnat shartnomalari, raqamli qayd etilgan ish haqi, pensiya va ijtimoiy badallar, fiskal tushumlar, elektron to‘lov ulushi hamda bir necha yil davomida formal maqomni saqlab qolish darajasi kuzatilishi maqsadga muvofiq. Aks holda “ro‘yxatdan o‘tgan, lekin iqtisodiy faol bo‘lmagan” shaxslar statistik natijani sun’iy ravishda yaxshilashi mumkin.

Raqamli vositalarning norasmiy bandlikka ta’sir mexanizmlari

Quyidagi jadval O‘zbekistonda amalda qo‘llanayotgan yoki 2025–2026-yillarda kuchaytirilgan asosiy raqamli soliq vositalarini norasmiy bandlikni qisqartirish mexanizmi bilan bog‘laydi.

1-jadval
Soliq tizimi raqamli vositalarining norasmiy bandlikni qisqartirishdagi roli

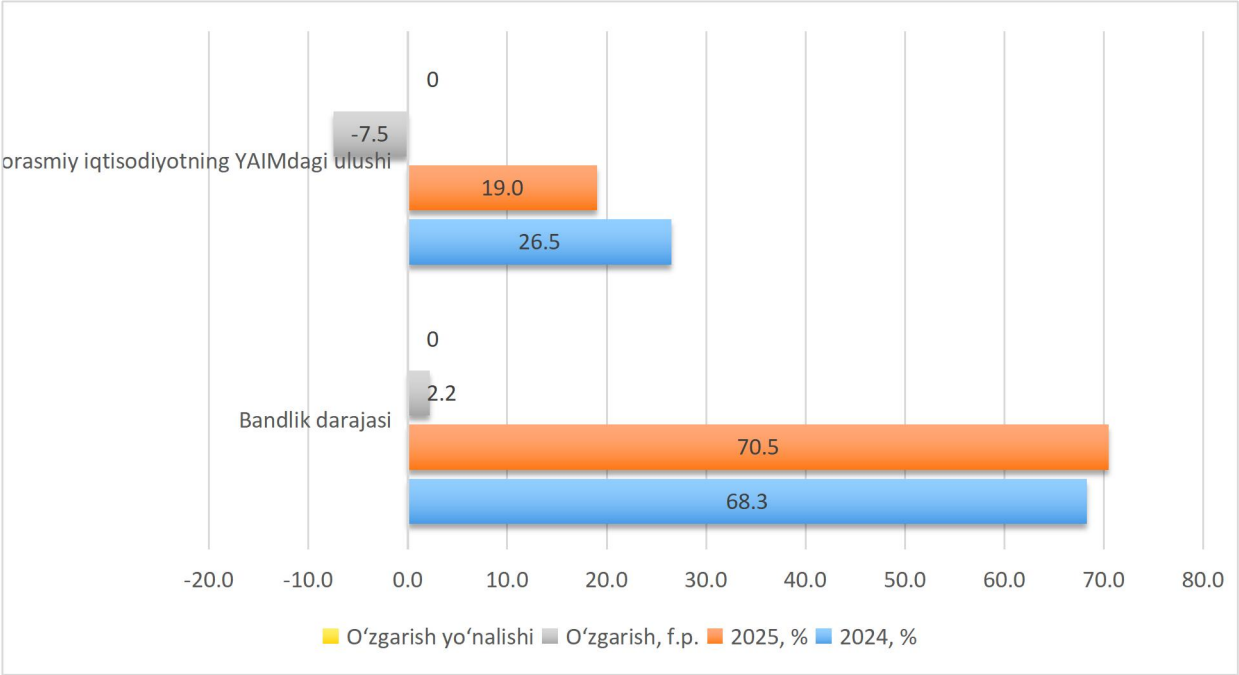
Raqamli vosita	Formalizatsiyadagi roli	Statistik ko‘rsatkich	Kutiladigan natija
Masofaviy ro‘yxatdan o‘tish	Rasmiy faoliyatga kirishni soddalashtiradi	2025-yilda o‘zini o‘zi band qilganlar 5,1 mln.dan oshgan	Rasmiy faoliyat kengayadi
Elektron to‘lov va QR	Tranzaksiyalarning raqamli izini yaratadi	2026-yildan 1 mlrd so‘mgacha aylanma uchun soliq **1%**	Qaydsiz aylanma qisqaradi
Onlayn fiskallashtirish va e-invois	Tushum va B2B operatsiyalarni qayd etadi	2025-yilda norasmiy iqtisodiyot YAIMning 19,0%ini tashkil etgan	Yashirin operatsiyalar aniqlanadi
Elektron bandlik hisobi	Mehnat munosabatlarini rasmiylashtiradi	2024-yilda norasmiy bandlik 37,9%	Rasmiy bandlik oshadi
AI va risk-tahlil	Xavfli operatsiyalarni aniqlaydi	2026-yilda qo‘shimcha 30 trln so‘m tushum vazifasi belgilangan	Nazorat samaradorligi oshadi

Manba: O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi, Soliq qo‘mitasi va Prezident rasmiy ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Jadval ma’lumotlari soliq tizimini raqamlashtirish norasmiy faoliyatni aniqlash va rasmiylashtirish imkoniyatlarini kengaytirayotganini ko‘rsatadi. Xususan, masofaviy ro‘yxatdan o‘tish, elektron to‘lovlar va fiskallashtirish iqtisodiy operatsiyalarning raqamli izini shakllantirsa, AI asosidagi risk-tahlil nazorat samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, 2024-yilda norasmiy bandlikning **37,9%** darajasida qolayotgani ushbu yo‘nalishda raqamli vositalardan yanada samarali foydalanish zarurligini ko‘rsatadi.

Norasmiy bandlik dinamikasi: statistik baho

O‘zbekistonning 2025-yilda e’lon qilingan Barqaror rivojlanish maqsadlari statistik nashrida 8.3.1-indikator — jami bandlikdagi norasmiy bandlik ulushi — 2020–2024-yillar kesimida 42,8; 43,8; 39,6; 39,0 va 37,9 foiz sifatida keltirilgan. 2021-yildagi vaqtinchalik o‘sishdan so‘ng uch yil ketma-ket pasayish kuzatilgan.

1-rasm. O‘zbekistonda bandlik darajasi va norasmiy iqtisodiyot ko‘rsatkichlarining 2024–2025-yillardagi o‘zgarishi

Manba: O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi SIAT ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

2024–2025-yillar ma’lumotlari O‘zbekistonda bandlik ko‘rsatkichlarining yaxshilanishi bilan bir vaqtda norasmiy iqtisodiyot ulushining pasayganini ko‘rsatadi. Xususan, 2025-yilda bandlik darajasi 70,5%ni tashkil etib, 2024-yildagi 68,3%ga nisbatan 2,2 foiz punktga oshgan**.** Shu davrda norasmiy iqtisodiyotning YAIMdagi ulushi 26,5%dan 19,0%gacha**,** ya’ni 7,5 foiz punktga kamaygan. Mazkur dinamika iqtisodiy faoliyatni rasmiylashtirish, elektron to‘lovlar va fiskallashtirish ko‘lamini kengaytirish, soliq ma’murchiligini raqamlashtirish hamda xo‘jalik operatsiyalarining shaffofligini oshirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar fonida kuzatilmoqda. Biroq bandlik darajasining oshishi va norasmiy iqtisodiyot ulushining kamayishi o‘rtasida to‘g‘ridan-to‘g‘ri sababiy bog‘liqlik mavjud deb xulosa qilish uchun qo‘shimcha ekonometrik tahlil talab etiladi. Shunga qaramay, ushbu ko‘rsatkichlar iqtisodiy faoliyatni rasmiy sektorga jalb etish va soliq bazasini kengaytirish uchun raqamli vositalardan foydalanishning dolzarbligini ko‘rsatadi.

Muammolar va xavflar

Birinchi muammo — raqamli tafovut. Qishloq hududlari, yoshi katta fuqarolar yoki raqamli ko‘nikmasi past guruhlar uchun faqat ilovaga tayangan model yangi ma’muriy to‘siq yaratishi mumkin. Shu sababli raqamli kanal asosiy bo‘lsa ham, maslahat va yordam xizmatlari saqlanishi, interfeys sodda va o‘zbek tilida tushunarli bo‘lishi lozim.

Ikkinchi muammo — ma’lumotlar maxfiyligi va maqsadga muvofiq foydalanish. Bank tranzaksiyasi, ish haqi, soliq tarixi va identifikatsiya ma’lumotlarini birlashtirish nazorat samaradorligini oshiradi, lekin noqonuniy kirish yoki noto‘g‘ri profil yaratish xavfini ham kuchaytiradi. Ma’lumotga kirish rollar bo‘yicha cheklanishi, audit jurnali yuritilishi, saqlash muddati va maqsadi aniq belgilanishi zarur.

Uchinchi muammo — algoritmik xatolar. AI risk modeli tarixiy ma’lumotdagi tarafkashlikni takrorlashi yoki qonuniy biznes modelini anomaliya deb belgilashi mumkin. Shu bois modelning aniqligi muntazam tekshirilishi, risk signali avtomatik jarima uchun emas,

qo‘shimcha verifikatsiya uchun ishlatilishi va soliq to‘lovchida qarorni tushuntirish hamda e’tiroz bildirish imkoniyati bo‘lishi kerak.

To‘rtinchi muammo — formalizatsiyaning iqtisodiy narxi. 2026-yil maydagi rasmiy muhokamada 1 milliard so‘mlik aylanma chegarasidan oshganda QQS va foyda solig‘iga o‘tish ayrim bizneslarda aylanmani yashirish, chek bermaslik yoki faoliyatni bir nechta subyektga bo‘lish rag‘batini tug‘dirayotgani qayd etilgan [19]. Bu raqamli nazorat bilan bir qatorda soliq rejimlari o‘rtasidagi “keskin chegara”larni yumshatish zarurligini ko‘rsatadi.

Beshinchi muammo — natijani noto‘g‘ri o‘lchash. O‘zini o‘zi band qilganlar sonining oshishi muhim, ammo u faol daromad, muntazam soliq to‘lovi va mehnat kafolatlariga avtomatik teng emas. Siyosat samaradorligini baholashda ro‘yxatdan o‘tganlar sonidan tashqari faol fiskal chek chiqarayotganlar, elektron tushumga ega shaxslar, rasmiy shartnoma bilan ishlayotgan xodimlar va formal maqomni 12–24 oy saqlaganlar ulushi ham e’lon qilinishi kerak.

Amaliy takliflar:

Birinchi taklif — “bir marta ro‘yxatdan o‘tish, avtomatik majburiyat” modelini chuqurlashtirish. O‘zini o‘zi band qilgan shaxs faoliyat turini tanlagach, tizim tegishli soliq rejimi, to‘lov muddati va ijtimoiy himoya imkoniyatlarini avtomatik ko‘rsatishi, daromad ma’lumoti asosida hisobotni oldindan to‘ldirishi lozim. Bu xato va compliance xarajatini kamaytiradi.

Ikkinchi taklif — elektron hamyon, QR, fiskal chek va elektron mehnat shartnomasini yagona jarayonga bog‘lash. Ish beruvchi xodimga raqamli platforma orqali to‘lov qilganda, tegishli mehnat munosabati mavjudligi tekshirilishi va foydalanuvchiga rasmiylashtirish bo‘yicha sodda ogohlantirish berilishi mumkin. Maqsad jazolashdan oldin qonuniylashtirishni osonlashtirish bo‘lishi kerak.

Uchinchi taklif — “formal bo‘lishning foydasi”ni oshirish. Raqamli qayd etilgan aylanma va mehnat daromadi kredit skoringida, pensiya stajida, subsidiyalar va davlat xizmatlarida qonun doirasida hisobga olinishi mumkin. 2025-yilgi maxsus rejimda raqamli platformadagi pul aylanmasini kredit ajratishda hisobga olish ko‘zda tutilgani shu yo‘nalishdagi muhim qadamdir [2].

To‘rtinchi taklif — sektorlar bo‘yicha risk modeli. Savdo, umumiy ovqatlanish, qurilish, transport, maishiy xizmat va qishloq xo‘jaligida norasmiylik mexanizmlari turlicha. AI modeli bitta universal mezon o‘rniga sektorning odatiy aylanmasi, mavsumiyligi va ishchi kuchi tarkibini hisobga olishi kerak. Risk modeli samaradorligi mustaqil validatsiya va xatolik ko‘rsatkichlari bilan baholanishi maqsadga muvofiq.

Beshinchi taklif — ochiq KPI tizimi. Har chorakda hudud va tarmoq kesimida yangi rasmiylashtirilgan ish o‘rinlari, faol o‘zini o‘zi band qilganlar, raqamli to‘lov ulushi, fiskal chek qamrovi, elektron mehnat shartnomalari va qayta norasmiylashish ko‘rsatkichlari e’lon qilinsa, siyosat natijasini aniqroq baholash mumkin.

Oltinchi taklif — kvazi-eksperimental baholash. Yangi raqamli xizmat bosqichma-bosqich joriy etilganda, oldin va keyin hamda taqqoslanadigan hududlar kesimida difference-in-differences kabi usullar qo‘llanib, aynan raqamlashtirishning formal bandlikka ta’siri o‘lchanishi lozim. Bu resurslarni samarali yechimlarga yo‘naltirishga yordam beradi.

Xulosa

O‘zbekistonda soliq tizimining raqamlashtirilishi norasmiy bandlikni qisqartirish uchun kuchli infratuzilmaviy imkoniyat yaratmoqda. 2020–2024-yillarda norasmiy bandlik ulushining 42,8 foizdan 37,9 foizgacha pasayishi, o‘zini o‘zi band qilganlar sonining 2025-yil o‘rtalarida 5,5 milliondan oshishi, 2026-yildan 1 foizlik soddalashtirilgan rejim va AI SOLIQ platformasining ishga tushishi formalizatsiyaning raqamli bazasi kengayayotganini ko‘rsatadi.

Barqaror natija esa texnologiyani soddalashtirilgan soliq rejimi, mehnat huquqlari, ma’lumotlar himoyasi, foydalanuvchi rag‘batlari va aniq natija o‘lchovi bilan birlashtirishga bog‘liq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. Sustainable Development Goals in the Republic of Uzbekistan, 2025. Indicator 8.3.1.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. “A special legal regime to be introduced for individual entrepreneurs and the self-employed”, 12.08.2025; PQ-247 mazmuni.
3. O‘zbekiston Respublikasi Soliq qo‘mitasi / Raqamli hukumat. “Soliq qo‘mitasi AI SOLIQ’ni ishga tushirdi”, 29.07.2026.
4. Soliq qo‘mitasi. “O‘zini o‘zi band qilganlar soni o‘sish dinamikasi”, 15.01.2025.
5. Soliq qo‘mitasi. “O‘zini o‘zi band qilganlar soni o‘sish dinamikasi”, 18.07.2025.
6. Soliq qo‘mitasi. “O‘zbekistonda faoliyat yuritayotgan yakka tartibdagi tadbirkorlar”, 28.07.2025.
7. Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali. O‘zini o‘zi band qilish xizmatidan foydalanish bo‘yicha ma’lumot, 16.07.2025.
8. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. “New Initiatives and Incentive-Based Financial Mechanisms…”,
9. Milliy statistika qo‘mitasi, SIAT. Total volume of informal and hidden economy, 2025 ma’lumoti.
10. Milliy statistika qo‘mitasi, SIAT. Volume of informal economy, 2025 ma’lumoti.
11. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. “Measures to improve tax administration presented”, 06.04.2026.
12. Bellon, M., Chang, J., Dabla-Norris, E., et al. (2019). Digitalization to Improve Tax Compliance. IMF Working Papers.